

Ministerstwo
Sprawiedliwości

ŁAWNIK
TO BRZMI DUMNIE

ŁAWNIK

TO BRZMI DUMNIE

„Artykuł 182 Konstytucji RP gwarantuje, że w sprawowaniu wymiaru sprawiedliwości uczestniczyć będą polscy obywatele”.

Ministerstwo
Sprawiedliwości

ŁAWNIK

TO BRZMI DUMNIE

“Ławnik – przedstawiciel i rzecznik ułatwiający sądowi oddziaływanie wychowawcze, edukacyjne i informacyjne na społeczeństwo”

Wyrok TK z 29 listopada 2005 r., sygn. akt P 16/04

ŁAWNIK
TO BRZMI DUMNIE

Tak jest teraz

Ławnikiem może być wybrana osoba, która:

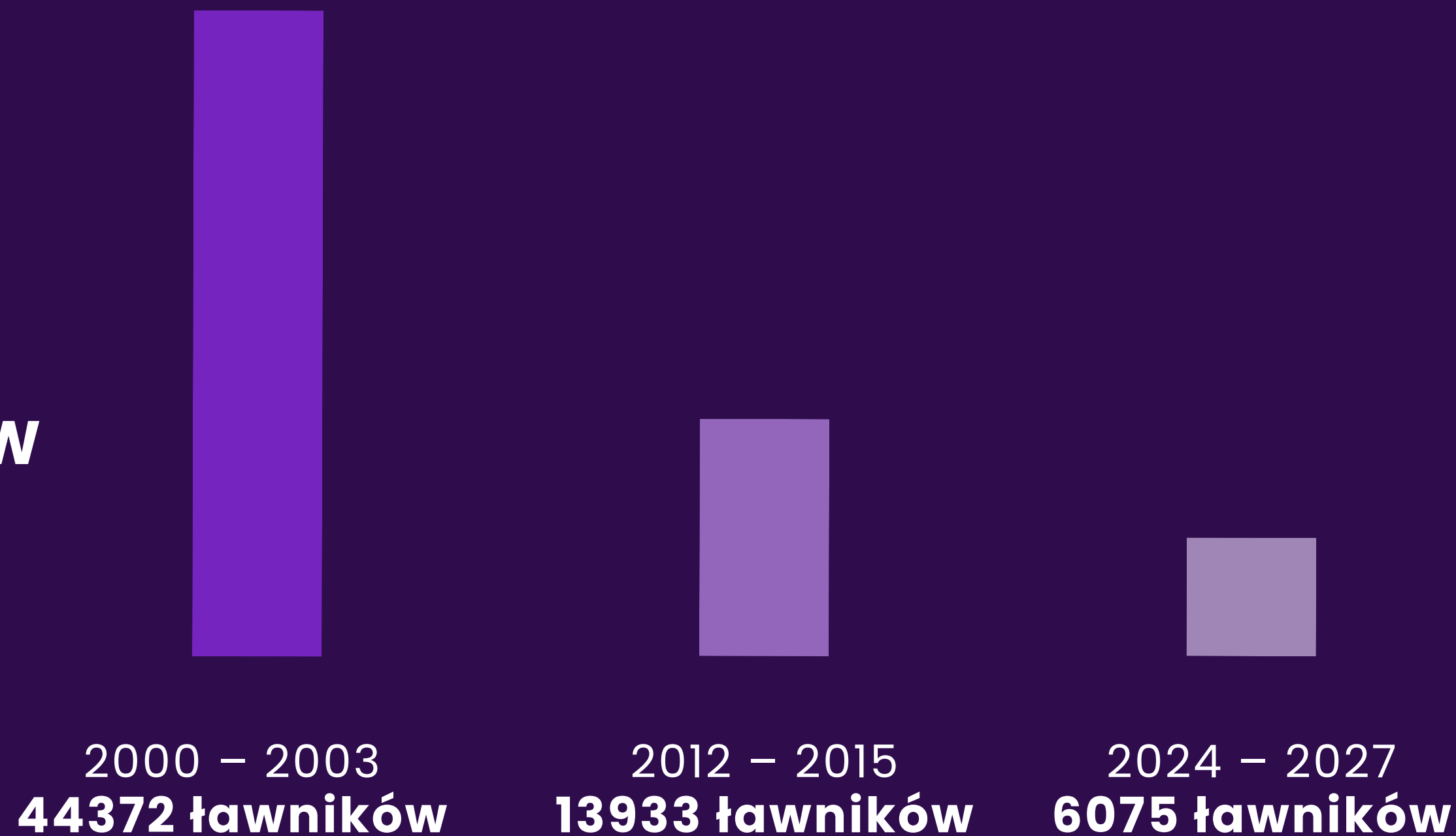
- ma obywatelstwo polskie i korzysta z pełni praw cywilnych i obywatelskich;
- jest nieskazitelnego charakteru;
- ukończyła 30 lat i nie przekroczyła 70 lat;
- jest zatrudniona, prowadzi działalność gospodarczą lub zamieszkuje w miejscu kandydowania co najmniej od roku;
- posiada co najmniej wykształcenie średnie lub średnie branżowe;
- jest zdolna, ze względu na stan zdrowia, do pełnienia obowiązków ławnika.

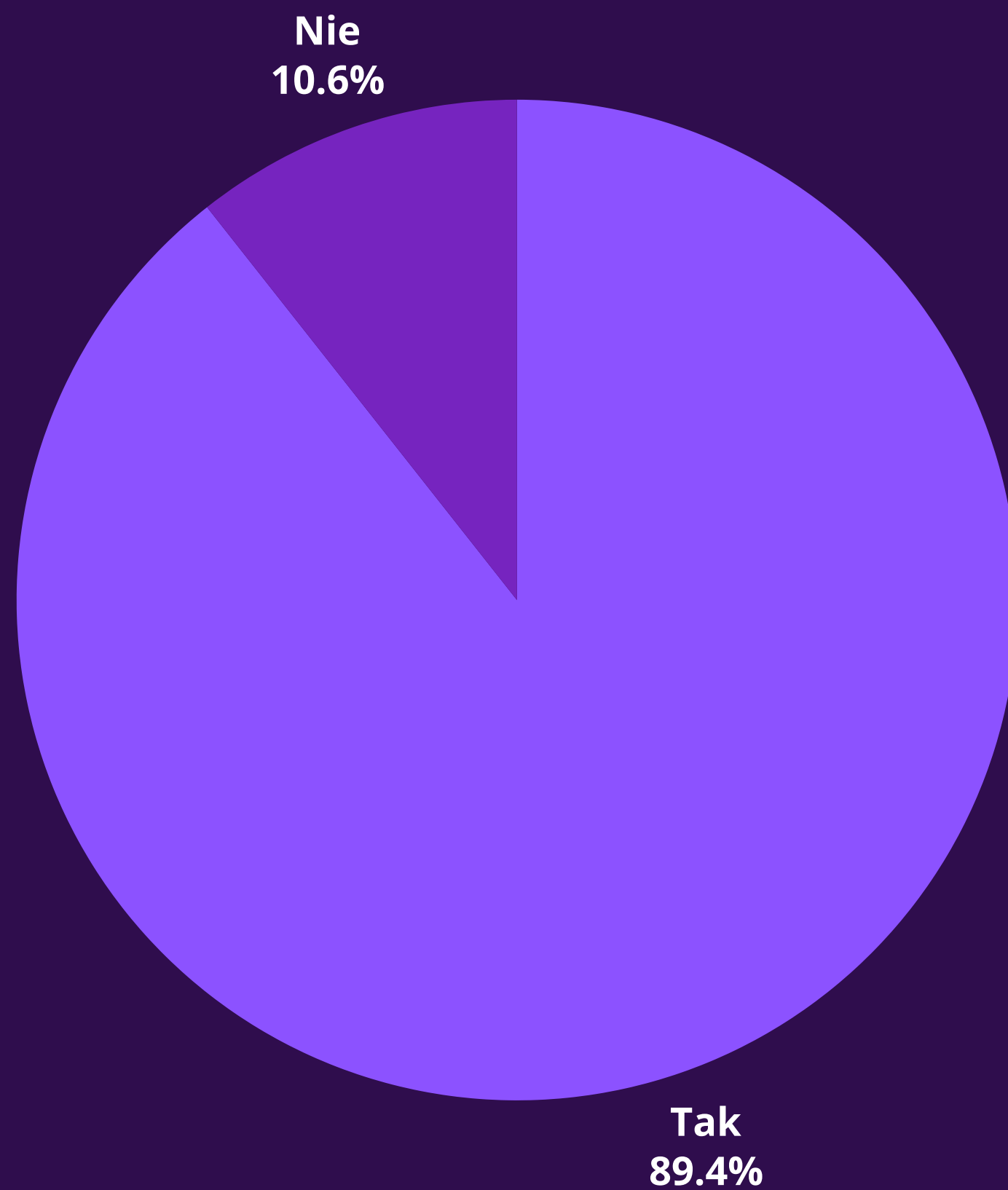
Kandydatów na ławników zgłaszają:

- prezesi właściwych sądów;
- stowarzyszenia;
- inne organizacje społeczne i zawodowe,
- zarejestrowane na podstawie przepisów prawa (z wyłączeniem partii politycznych);
- co najmniej 50 obywateli.

Ławników wybierają rady gmin w głosowaniu tajnym.

**LICZBA
WYBRANYCH ŁAWNIKÓW**

WYBORY UZUPEŁNIAJĄCE ŁAWNIKÓW W SĄDACH OKRĘGOWYCH

Na 47 sądów okręgowych, tylko w 5 nie trzeba organizować wyborów uzupełniających ławników

26 ławników zgłosiły organizacje pracodawców

3% polskich ławników nie ukończyło 35 roku życia

70% ławników zostało wybranych ponownie

80% kobiet wśród ławników – Polska Temida jest kobietą.

ŁAWNIK

TO BRZMI DUMNIE

Instytucja ławnika nie doczekała się stosownego uznania. Ludzie najczęściej w ogóle nie wiedzą czym sędziowie społeczni się zajmują. Przez to ławnicy nie stali się rzecznikami trzeciej władzy w społeczeństwie.

55% Polaków nie ma świadomości, że ławnik w składzie sądu (z zawodowym sędzią/asesorem jako przewodniczącym) ma równe prawa z sędzią i asesorem

Ministerstwo
Sprawiedliwości

ŁAWNIK

TO BRZMI DUMNIE

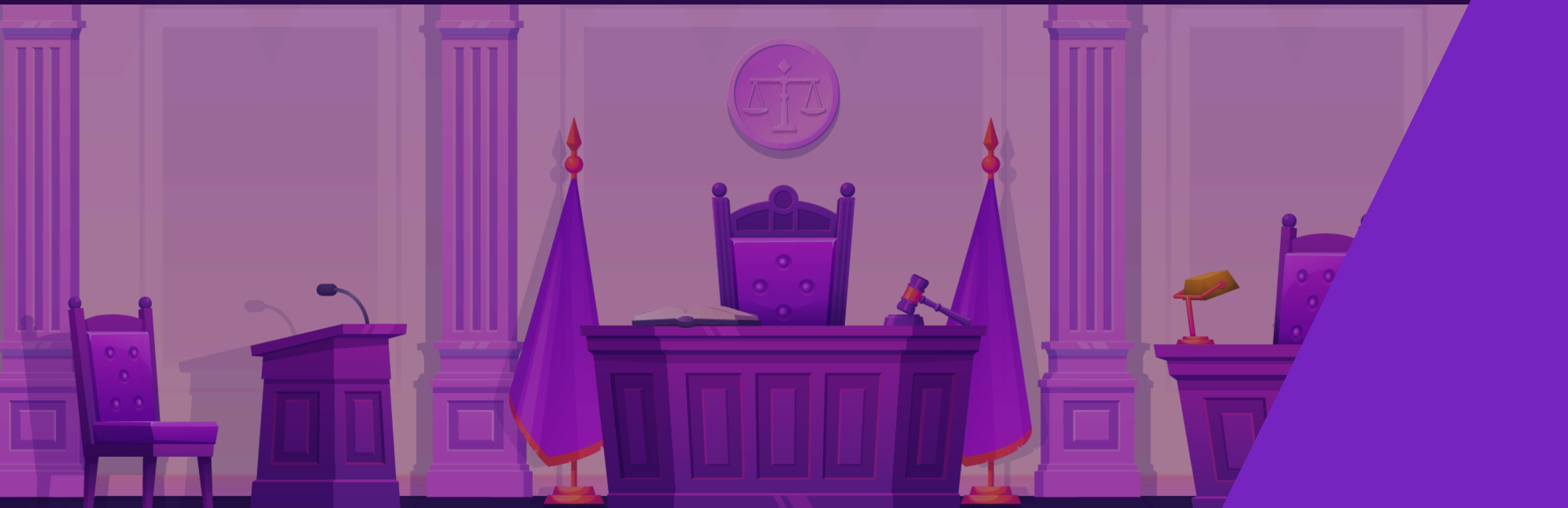
Spory udział w marginalizacji funkcji ławnika ma środowisko wymiaru sprawiedliwości, które przez długi czas uznawało ławników za zło konieczne czy „dekorację” sali rozpraw. Pojawiały się opinie oraz badania naukowe, że ławnicy są pasywni, nie mają własnego zdania, prezentują raczej bierną postawę.

ŁAWNIK
TO BRZMI DUMNIE

Nasze plany

Zestawienie 10 małych kroków do podjęcia w najbliższej przyszłości:

- Bliższa ciału koszula, a ławnikowi toga
- Bez cierpienia w chwili zgłoszenia
- Ławniczy niezbędnik
- Pracodawcy, bądźcie z nami
- Ławnik w szkole
- Szkolenie ławników
- Ławnik lokalny, zmiana globalna
- Drużyna ławników
- Ławnicy z samorządem lokalnym
- To idzie młodość ławników.

ŁAWNİK
TO BRZMI DUMNIE

Ministerstwo
Sprawiedliwości

ŁAWNIK

TO BRZMI DUMNIE

Blizsza ciała koszula, a ławnikowi toga

W lipcu przeprowadzona zostanie inwentaryzacja zasobów służących ławnikom w sądach powszechnych - Togi, pomieszczenia na czas pełnienia służby, siedziby rad ławniczych. Skierujemy rekomendacje do dyrektorów, dotyczące pomieszczeń dla ławników oraz przekazywania ławnikom tóg na własność po zakończeniu kadencji, jako pamiątek dla chętnych.

ŁAWNIK
TO BRZMI DUMNIE

Bez cierpienia w chwili zgłoszenia

Większość ławników w ostatnim naborze nie została wybrana z powodu błędów formalnych w formularzach zgłoszeniowych. Te dokumenty są nieintuicyjne i trudne do wypełniania.

W lipcu przedstawimy nowy, „prosto-języczny” załącznik do rozporządzenia Ministra, czyli kartę zgłoszenia na stanowisko ławnika. Nowe zgłoszenie będzie intuicyjne, łatwiejsze do wypełnienia przez kandydatów.

ŁAWNIK
TO BRZMI DUMNIE

Ławniczy niezbędnik

Wzorem Sądu Rejonowego w Gliwicach, na którego stronie znajduje się „Kompendium ławnika”, w lipcu na stronie Ministerstwa opublikujemy napisane prostym językiem i ilustrowane poradniki dla ławników.

ŁAWNIK

TO BRZMI DUMNIE

Ławnik w szkole

Wraz z pełnomocniczką ministra ds. edukacji konstytucyjnej przygotowujemy program dwugodzinnych zajęć dla szkół średnich „Sędzia społeczny”, polegających na spotkaniach młodzieży z ławnikami. Uczniowie poznają znaczenie i istotę tej instytucji. Program będzie dostępny na stronie [www MS](http://www.ms.gov.pl) od początku roku szkolnego 2024/25.

Do realizacji programu edukacyjnego zachęcimy lokalne władze. Zwrócimy się o pomoc do Unii Metropolii Polskich, Związku Miast Polskich oraz Związku Powiatów Polskich.

ŁAWNIK
TO BRZMI DUMNIE

Szkolenie ławników

We wrześniu przedstawimy nowy program szkolenia ławników, przygotowany we współpracy z Krajową Szkołą Sądownictwa i Prokuratury.

W tym zakresie szkolenie będzie zcentralizowane, zakładamy że nie będzie prowadzone wyłącznie przez sędziów.

ŁAWNIK
TO BRZMI DUMNIE

Ławnik lokalny, zmiana globalna

Zwrócimy się do rad ławniczych w całym kraju o nadsyłanie dobrych praktyk ich funkcjonowania oraz problemów, na jakie natrafiają w pełnieniu swoich obowiązków. Na tej podstawie przygotujemy ławniczy „FAQ”, który zamieścimy na stronie Ministerstwa Sprawiedliwości we wrześniu.

ŁAWNIK
TO BRZMI DUMNIE

Drużyna ławników

W sierpniu uruchomimy nabór do „Drużyny ławników”, która będzie ciałem doradczym MS. Zależać nam będzie na zróżnicowanym doborze próby pod względem wieku, kompetencji, płci i populacji miasta, w którym orzekają. Poprosimy, aby kandydatów do Drużyny zgłaszali prezesi sądów oraz przedstawiciele rad ławniczych. Na przełomie lipca i sierpnia odwiedzimy kilkanaście sądów rejonowych i okręgowych, aby spotkać się z ławnikami w terenie, porozmawiać o bolączkach i nadziejach środowiska.

ŁAWNIK
TO BRZMI DUMNIE

Ławnicy z samorządem lokalnym

Od 2025 roku przedstawiciel rady ławniczej sądu okręgowego lub przedstawiciel rad ławniczych sądów rejonowych i okręgowego będą składać sprawozdanie z działalności ławników w danym roku na posiedzeniu rady gminy.

Od kolejnej kadencji ławników – uroczyste wręczenie tóg przez przedstawiciela samorządu i prezesa sądu.

ŁAWNIK
TO BRZMI DUMNIE

To idzie młodość (ławników)

Na letnich i jesiennych festiwalach muzycznych i filmowych w 2024 i 2025 r. przedstawimy uprawnienia i pozycję ławników ich uczestnikom. Celem jest zwiększenie z 3 procent do 10 procent udziału najmłodszych ławników (do 35 roku życia) w kolejnej kadencji.

ŁAWNIK
TO BRZMI DUMNIE

Pracodawcy, bądźcie z nami

Jeszcze w czerwcu skierujemy listy do największych, reprezentatywnych organizacji pracodawców polskich (BCC, Konfederacja Lewiatan, Pracodawcy RP oraz Związek Rzemiosła Polskiego) propagujące zgłaszanie przez nie kandydatów na ławników. Spotkamy się z przedstawicielami tych organizacji.

ŁAWNIK

TO BRZMI DUMNIE

Propozycje legislacyjne zmiany instytucji – duże zmiany:

- podniesienie stawki rekompensaty za orzekanie oraz liczby dni orzeczniczych, ale nie tworzenie „zawodowych ławników” – ławnik bardziej obywatelski, a nie profesjonalny;
- ławnicy znowu w sprawach cywilnych, tych „z życia wziętych” – np. sprawy o zadośćuczynienie w SO w składzie ławniczym;
- ławnik w organach sądów – przedstawiciel rady ławniczej będzie zasiadał w kolegium sądu okręgowego z głosem doradczym;
- docelowo: wybory bezpośrednie ławników podczas wyborów samorządowych.

Ministerstwo
Sprawiedliwości

ŁAWNIK TO BRZMI DUMNIE